

Сторінки історії Буковинського краю

Буковина - історична назва українських етнічних земель, розташованих між середньою течією Дністра та головним Карпатським хребтом у **долинах** верхньої течії Пруту і Серету

Буковина - край розлогих буків, струнких смерек та гірських потоків, що напувають своїми цілющими водами Сирет та Черемош. А ті - переливають їх в могутній Прут, омиваючи духмяні долини, на яких наче гуцульські писанки, красуються гірські села Яблуниця, Конятин, Підзахаричі, Довгопілля, Сергії, Путила, Вижниця, Вашківці, Кибакі, Черногузи. Це гірська територія Буковини, яка відділяється розважливим Прутом від рівнинної частини. Рівнинна зона, що простягається від Прута до Дністра, з ранньої весни буває в запашному цвітінні садів, в яких потопають села Берегомет, Брусниця, Лашківка, Лужани, Мамаївці, Кліводин, Веренчанка, Кадубівці, Прилипче, Кострижівка, Хрещатик, Звиняччин, Василів, Шубранець.

Назву "Буковина" край дістав від букових лісів, що в давнину росли по всій його території. Біля села Молодового (Молодія) археологами знайдено рештки первісних жител, зведених із мамонтових кісток. Ця знахідка вважається істориками одним із найдавніших жител на території України. Тут же був виявлений орнамент на бивні, що вважається одним із найдавніших слідів художньої творчості людини.

Про поселення на території Буковини ранньослов'янських племен свідчать і численні знахідки періоду трипільської культури (ІУ - ІІ тис. до н.е.). Під час розкопок знайдено майстерно оздоблений узорами керамічний посуд, на дні якого чітко вирізняється відбиток лляного чи конопляного полотна. Це свідчить проте, що в пору трипільської доби на території Буковини були добре розвинуті такі ремесла як ткацтво, гончарство, кушнірство. Висока художня майстерність та культурний рівень розвитку Трипілля знайшли своє продовження в наступних епохах, про що свідчать знахідки черняхівської (ІІ - ІУ ст. н.е.), празької та Лука-Райковецької (ІУ - ІХ ст.н.е.) культур. У І-ІІІ ст. частина буковинських земель перебувала у складі римської провінції Дакії.

Вперше назва "Буковина" згадується в історичних літописах у 1392 році. Згідно з даними археологів та історичними твердженнями, вже в ІХ столітті н.е. гірську частину Північної Буковини заселяло східнослов'янське плем'я "білі хорвати". Знахідки рештки поселень в ПрутоДністровському межиріччі підтверджують заселення цієї території тиверцями. Про це згадується і в літописах: "Ауличі й тиверці сиділи на Дністрі, в близькому сусідстві з Дунаєм, і була їх велика сила - від Дністра до самого моря". До речі, саме тиверці, які жили на території сучасної Буковини, за твердженням літопису, мали найвищий культурний рівень розвитку. Так само високо стояли поляни. "Поляни - записано в літописі - ... отець своїх обичай і муть кроток и тих и стидініє к снохам своим и к сестрам... и к матери и родителем своим; и к свекровем и к диверам великое стидініє имяху, брачний обичай имяху". Наші славні предки - співучі тиверці, плічопліч з

братніми племенами полян, уличів, дублів, волинян, що заселяли українські землі, воювали проти чужинських орд печенігів, половців, монголотатар і перемагали. Відгомін тих часів залишився в стародавніх піснях та колядках.

Карта Шипинської землі – адміністративної одиниці на території Буковини за доби від Галицько-Волинського князівства до закріплення влади Молдавського князівства.

Споконвічними жителями Буковини були слов'янські племена. Впродовж X-XI ст. Буковина перебувала у складі Київської Русі, у XII - половині XIV ст. - Галицького князівства, а згодом Галицько-Волинської держави. Після монголо-татарської навали зв'язки Буковини з галицько-волинськими землями послабились, що призвело до утворення тут на початку XIV ст. окремої Шипинської землі, яка визнавала зверхність золотоординських ханів. У 40-х - 50-х рр. XIV ст. буковинські землі перебували під владою Угорщини.

У 60-х рр. XIV ст., після утворення незалежного князівства Молдови, Буковина увійшла до його складу, у якому перебувала до 1774 р. Впродовж 1387-1497 рр. Молдова визнавала зверхність Польщі. У XV ст. Молдова вела запеклу боротьбу проти турецької агресії. Однак у 1514 р. Молдова потрапила у васальну залежність від Османської імперії. Наприкінці XVI ст. її було перетворено на звичайну провінцію Туреччини. Тоді ж розпочалася активна румунізація буковинських земель.

Перша письмова згадка про Чернівці

Впродовж XVI-XVIII ст. постійними були культурні зв'язки Буковини з іншими українськими землями. Молдовські господарі були фундаторами багатьох церков в Україні (Успенська та П'ятницька церкви у Львові та ін.). Багато вихідців з Буковини навчалися у школах і колегіях Києва, Львова та інших українських міст. У XVII-XVIII ст. на буковинських землях розвивався опришківський та гайдамацький рухи, спрямовані на національне визволення українського народу.

Хотинська фортеця – форпост на Дністрі

У результаті воєнних дій Росії та Австрії проти Туреччини у 1774 р. Буковина була захоплена австрійськими військами. У складі Австрійської імперії (з 1867 р.- Австро-Угорщини) вона знаходилася до 1918 р. Протягом 1786-1849 рр. Буковина була у складі **Галичини**, а згодом її перетворено на окремий коронний край імперії. Після визнання у 1862 р. Буковини окремим коронним краєм Австрійської імперії, їй було надано адміністративну **автономію**.

У роки **Першої світової війни** буковинські землі до липня-серпня 1917 р. були окуповані російськими військами. Після розпаду Австро-Угорщини і проголошення Західноукраїнської Народної **Республіки (ЗУНР)** Буковина була включена до її складу. Влада перейшла до утвореного 25 жовтня 1918 р. Українського крайового комітету, який організував 3 листопада 1918 р. Велике народне віче у Чернівцях, що прийняло рішення про входження Буковини до складу єдиної **Української держави**. 6 листопада 1918 р. було встановлено уїфаїнську владу на землях Буковини, населених переважно українцями. Однак уже 12 листопада 1918 р. румунські війська окупували Північну Буковину разом із Чернівцями. Тут 28 листопада 1918 р. було сфабриковане рішення так званого Генерального конгресу Буковини, що складався винятково з румунів, про об'єднання Буковини з Румунією.

Згідно із Сен-Жерменським **мирним** договором 1919 р. за Румунією було визнано Південну Буковину, а за Севрським **мирним** договором 1920 р. - і Північну Буковину. У результаті таємних домовленостей між СРСР і Німеччиною й ультиматуму СРСР до Румунії румунські **владі** 28 червня 1940 р. залишили Північну Буковину, яка була окупована радянськими військами. Згідно з рішенням Верховної Ради СРСР від 2 серпня 1940 р. було утворено Чернівецьку область у складі Української РСР.

З перших днів другої Світової війни Буковина була окупована румунськими військами. У березні-квітні 1944 р. Буковина була звільнена від румунської окупації і знову включена до складу УРСР. **Мирний договір**, укладений союзниками з Румунією у Парижі 10 лютого 1947 р., затвердив кордон між СРСР і Румунією станом на 28 червня 1940 р.

Чернівецька область була утворена в 1940 році. Вона найменша за площею область (8.1 тис. км², 1.3% території країни) України,. В області 11 районів, 11 міст, 8 селищ і 398 сіл. Населення області 906.3 тис. чол. (1.9% населення країни), з яких міське становить 373.9 тис. чол. (41.2% населення області).